

LIBERTATEA

ABONAMENTUL: „Libertatea” cu „Foia Interesantă” și „Plugarul Luminat” — 120 Lei pe an, 60 Lei pe 1/2 an, 30 Lei pe 1/4 de an.
Pentru țărani, preoți, învățători, mici meseriași și mici negustori: „Libertatea” cu „Foia Interesantă” și „Plugarul Luminat” 90 Lei pe an, 45 Lei pe jumătate de an. — Se pot abonă și deosebit: „Libertatea” singură 60 Lei pe an, 30 Lei pe jumătate de an; „Foia Interesantă” singură 30 Lei pe an, 15 Lei pe jumătate de an.
Pentru Iugoslavia și Cehoslovacia 150 Lei pe an. — **Pentru America** 200 Lei (1 dollar) pe an, trimiși prin cec de bancă foil la Orăștie.

Redacția în Orăștie (Trans.) | Foie pentru popor. | Director: Pr. IOAN MOȚA | Apare în fiecare Joi | Administrația în Orăștie (Trans.)

„Comercializarea”

— Ce este ea. —

În statul țării închis de curând s'a votat o lege zisă a „comercializării întreprinderilor de stat.” Prin acea lege, întreprinderile de stat: mine (băisaguri), fabrici, și altele, cari azi sunt purtate și lucrate normal de stat, vor primi și părtășie de a cetățenilor. Vreau oarecare oameni cu prindere și cu pricepere, să între părtășii la cutare fabrică de stat (care e în ființă ori care se va înființa) sau la oarecari mine (băisaguri în ființă sau cari se vor mai înființa), — vor fi primiți. Căci Statul are datorii prea mari, încât nu știe de unde să le împrumute noi, mai e și ciuda bancherilor streini pe noi, pentru că Statul nu le dă lor, numai lor și de tot lor, cele mai mari întreprinderi din țară (ca petrolul și altele) și de aceea nu vreau să ne dea împrumuturile de care statul ar avea lipsă, — și așa întreprinderile lui sufăr, că „stăpânul” nu are destul bani pentru a le lucra în plin. De aceea guvernul a adus legea „comercializării”, prin care spune: în loc să mă mai îndatoresc eu la cea străinătate pentru a-mi putea duce nainte lucrările din întreprinderile mele, — mai bine primesc părtășia cetățenilor mei. Le fac și lor loc în întreprindere, în conducere și la câștig. Prin asta am două, ba trei foloase: întâi ajung la bani, fără a mă îndatora în afară de țară. E tot un împrumut și acesta, dar creditorii mei sunt de aci din țară, nu din afară! Iar din asta al doilea folos: Ei luându-și cametele după împrumut (prin câștigul cel laudat din venitul fabricii), îl învârtesc tot aci în țară, nu-l scot afară, cum l'ar scoate împrumuturile streine. Și asta e de mare însemnătate pentru creșterea bună stării a țării. Doar de aceea țările înfloritoare, ca Anglia, America, chiar Franța și Germania până la războiu, nu iau nici odată împrumuturi din străinătate, ci le cer propriilor lor cetățeni, ca astfel ele, statele, plătind mari camete după acele împrumuturi, cametele să rămână tot în țara lor, sporind îmbogățirea cetățenilor lor! — Al treilea folos a' chemării

cetățenilor ca părtășii la întreprinderile statului e, că noi părtășii, cetățenii, vor și stăruii mai tare, vor supraveghia mai bine, că ce se face în fabrică, cum se lucrează cum se vinde?, — și viața fabricii va fi mai viuă și mai rodnică, decât azi, când e numai a statului (și când mulți din cei ce ar trebui să-i poarte grija, o poartă ca vai de ea, socotindu-o... a nimăului!...)

Din punctele acestea de vedere privind „comercializarea” hotărâtă prin legile nou votate, — ea va fi de folos și întreprinderilor statului, și acelor cetățeni cari, având prindere, vor intra părtășii la acelea. (Numai de s'ar primi cât mai puțini Jidani, și cât mai mulți Români, ca — părtășii!)

Cele dintâi întreprinderi ale statului, cari se vor „comercializa” în acest fel, vor fi: Minele de cărbuni dela Lonia (jud. Hunedoare), pe Valea Jiului), — apoi Fabricile de fer dela Hunedoara și Cugir, cari azi lucrează prea puțin, tocmai pentru că „stăpânul” lor, statul, nu are destul bani de punere în lucrare a întregii puteri de lucrare a acelor. După „comercializare” se crede că vor lua un avânt nou.

O fabrică de aeroplan în România.

Țara noastră mărită, nu mai poate trăi între împrejurările pline de lipsuri, în cari trăia vechea Românie mică. N'avea mica Românie, nici macar o fabrică de muniții și arme, ci pe toate și-le aducea din străinătate — mai toate din Germania, așa fiind dorința și politica Regelui Carol. Urmarea acestei politici nemțești făcută în România prin Regele Carol, — se văzu în războiul trecut: Țara, ne-având nici macar o fabrică de puști, decum de tunuri, se văzu târâtă în război foarte slab înarmată și tot războiul fu pentru ea un chin și-i adusă pierderea a sute de mil de vieți, — din cari macar jumătate scăpau, dacă armata avea la spatele ei o fabrică de arme și muniții (gloanțe) care să-i dea cele de lipsă în luptă.

Cumplita păntale se vede că a hotărât conducerea țării a face pre-

gătiri, ca pe viitor să nu mai ajungă țara mărită în strimtoarea în care văzurăm țara mică. Marile fabrici dela Reșița vor fi așa întocmite, ca ele să poată da țării arme și muniții.

Iar fiindcă războiul viitor, după toate semnele, are să se dea în mare măsură, sus în aer, între armatele de aeroplan. (mașini zburătoare), guvernul face de pe acum pregătiri pentru a avea aci în țară și o Fabrică de aeroplan. La Ministeriul de Industrie și Comerț s'au ținut consfătuiri de oameni pricepători, cari au chibzuit asupra mijloacelor de a înființa aci în țară o Fabrică de aeroplan. Ea să ne dea nu numai aeroplanele de lipsă armatei, ci și pentru celelalte trebuințe de zbor și să pregătească părțile de mașini de orice fel, trebuitoare armatei.

Țara va privi mai liniștită la viitorul ei și va gândi cu inimă mai tare, când va ști că o Fabrică de arme și muniții și una de aeroplan, e în plină lucrare aci între hotarele ei.

Dela Ungheni

— Dela fabricarea cărămizilor creștine. — Alcargă și tinerii ardeleni în ajutor.

24 Iulie 1924.

D-nule Redactor! În afară de ajutorul bănesc ce ne vine mereu din partea Ardealului, Bănatului și Crișanei prin gazeta „Libertatea”, — noi studenții dela Iași—Ungheni, am avut o deosebită bucurie: Au sosit aci o echipă (ceată) de 70 Cercetași ardeleni, — cari s'au oprit la noi nu numai pentru a ne vedea, ci și pentru a ne ajuta cu lucrul brațelor lor: Zece zile au stat aci și au lucrat alături de noi la grelele munci ale pământului! Ce semn frumos de frație a tinerilor ardeleni pentru fratele sărac din Moldova, — sărac dar inimos, care văzându-se năpădit din toate părțile, de pirul străinimului, se zbate cu putere în luptă împotriva lui. E străduința unui mănunchiu de flori năpădite din toate părțile de burueni vrășmașe: ele se năzuiesc după o leacă de soare, o leacă de umezeală mai mult, ca să poată trăi în mijlocul străinătății înăbușitoare...
 Ce bucurie pe noi! Câte lacrimi

ascunse n'au picurat în taină când îi vedeam la lucru alături de noi, desbrăcați până la brâu, cu spina-rea arsă de soare, cu fruntea plină de sudoare, purtând în ochii lor nădejile toate de pe meleagurile Ardealului lor iubit!.. Căci brațele noastre lucrau la fel, pe fruntea noastră curgea aceeași sudoare, în plepturile noastre bătea același suflet, în ochii noștri purtam aceleași doruri.

Trăiască sufletul Ardealului venit lângă noi! Trăiască „generația nouă”, de pe întreg cuprinsul României!

— După patru zile de lucru, 60 din cei 70 de Cercetași dela Cluj, și-au urmat excursiunea (călătoria de cunoaștere și învățătură), trecând în Basarabia, — iar 10 cercetași, cei dela Turda, au rămas să mai lucreze cu noi încă 10 zile.

— Intâilele 2 vagoane de lemne dăruite de locuitorii comunei Cugir, au sosit aci. Comitetul pentru conducerea lucrărilor de zidire a Căminului Studențesc, — mulțumesc prin aceasta cu recunoștință cinștilor gospodari cari și-au trimis darul lor „pentru copiii Moldovenilor săraci...”

— Cercetașii și frații cari ar dori să ne ajute, punându-și și ei mâinile lor la muncă alături de ale noastre pe o vreme oarecare, — să ne vestească cu o săptămână înainte, că vreau să vină și câți anume?, ca să le putem face rost de adăpost. Pentru asta, ca și pentru alte informații, a se scrie: dlul Corneliu Zelea Codreanu, Iași, str. Carol 23.

Comitetul conducător.

Luni în 21 Iulie s'a ținut la Iași consfătuirea studenților aflați aci și ea și-a ales următorul Comitet de conducere a lucrărilor pentru zidirea Casei Studenților:

Corneliu Zelea Codreanu, președinte; Ilie Gârneață, vice preș. și casier; N. Fălcoianu, transportul lemnului de construcție; Nic. Frântu, îngrijirea de locul zidirii; Grig. Ghica, conducerea lucrărilor la Ungheni; T. Corjescu, transportul lemnului de ars; I. Gheorghiu, C. Georgescu, Dșoara Ionescu și P. State, membri ajutători.

Acest comitet a cerut patronajul și ocrotirea dlor profesori Universitari A. C. Cuza, Găvănescul și Corneliu Șumuleanu!
 El trimite salutul de îmbărbă-

tare studenților cari lucrează. Cere întregii studențimi Moldovene încredere în puterile ei, muncă și disciplină.

— Cere studențimii din întreaga țară un ajutor frățesc. — Cere întregii obște românești — ajutor!

Unele — altele.

Tinerii noștri ingineri chemați să meargă în Congo (Africa).

Guvernul Belgiei are de dus în deplinire mari lucrări în Congo (țară în Africa, sub domnia Belgiei). Și fiindcă nu are ea însași destui ingineri cari să supravegheze și să conducă acele lucrări, — a trimis soli, cari să poștească tineri ingineri din alte țări, ca să meargă la lucru și la câștig bun acolo. A trimis mai ales în țările unde se învață bine limba franceză și unde banul țării fiind scăzut în preț, tinerii ar afla că ajung la venit mare, primind plata în bani belgieni, cari stau foarte bine.

Așa a trimis un sol care să poștească pe mai mulți tineri ingineri români cari sfârșesc Școala Politehnică (inginerească) din Timișoara.

E foarte măgulitor, că Belgia trimite după ingineri la noi, — e dovadă că știe, că Școlile în România sunt foarte bune, și cel ce a făcut o școală la noi, poate sta alături de cel cu școli la fel din străinătate de ori-unde. Și ei vor fi ispitiți a merge, căci câștigă bine prin schimbarea banilor belgieni în bani românești.

Pentru noi ar fi o mândrie, și am aplauda pe tinerii ingineri, dacă ar răspunde invitației belgiene, cam așa: Vă mulțumim pentru măgulitoarea invitație, dar avem și noi o țară, pe care ne-a dat-o Dumnezeu numai acum, mărită și frumoasă, ie care are tot așa de mare nevoie de știința noastră, ca și Congo de știința alor Dvoastre. Suntem recunoscători acestei țări, că ne-a dat școli așa de bune cum ne-a dat, și dorim să-i stăm în întâia linie ei într'ajutor. Avem atâtea de făcut și refăcut în țară la noi, că rândul nostru de viață, nu va ajunge a avea prisosuri de învățați ca să poată da și altora.

Bulgaria adânc tulburată de comuniști.

Din țara vecină de peste Dunăre, Bulgaria, au venit zilele astea știri foarte tulburi. Fiindcă Bulgarii se cam țin de poala Rusiei, duhul rău din Rusia a străbătut și în Bulgaria mai ușor ca în ori-care altă țară vecină. Iar azi numita țară simte amar urmările aplecării sale spre Rusia: Comuniștii, ațățați mereu de agenții jidani-ruși, au tot sport în-cât azi amenință buna rânduială din țară, — amenință să răstoarne conducere, tron și tot, și să facă și din Bulgaria o — mică Rusie...

De aceea guvernul bulgar aproape nu mai știe ce să facă pentru a se apăra de acești răi ai lumii. Se vorbea săptămâna trecută, că guvernul țării vecine ar avea de gând să cheme pe vecini, între ei și pe România, ca să-l dea ajutor armat, ca să poată face rânduială în țară.

Poate chiar ca un răsunet, fără zgomot, la mișcările tulburătoare din Bulgaria și la descoperirea răutăților din Basarabia, — a fost măsura luată de guvern de a aspri starea de asediu din țară, — pentru mai aspra supraveghere a răilor și dela noi.

Pe unde le vin ajutoarele?

Guvernul bulgar, făcând cercetări mai apropiate, a descoperit un însemnat material de război ascuns de comuniști în Bulgaria. Acela le venea din Rusia prin Constantinopol și descărcat de-alungul țărmurilor bulgari la Marea neagră. Era trimis dela Moscova. Alt rând le venea pe Dunăre dela Viena, trecând nebăgat în samă prin Jugoslavia.

Din această descoperire se poate înțelege de unde a venit și materialul de război descoperit (și cât va fi nedescoperit încă!) în Basarabia!

*

Cum grăesc ei adevărul.

Dușmanii noștri din lăuntru, în cap cu Evreii, nu scapă nici un prilej ca să ne hulească în străinătate, pentru-ca ducându-ni-se veste rea, la un prilej oare-care potrivit, ei să ne mai poată da o lovitură, să ne mai aducă o umilire. Când nu au ce mai spune rău, — scornesc ei cele mai încornorate minciuni.

Așa cetim în gazeta „Satu-Mare“, că acolo a venit o foale din Anglia, în care se vorbea despre stările din România. Un jidan de aici, vestitor de știri din România pentru acea foale, îi scria, că mișcările antisemite (potrivnice jidanilor) sunt în România, mai grozave ca în Rusia. Ca pilde arată, că un elev de liceu, Henrik Kugler (vezi, îi știe și numele!) a fost spânzurat de colegii săi fasciști, bine înțeleși români, iar pe mama lui au vârsat-o cu petrol și i-au dat foc... A ars jidanca ca o șorecioalcă...

În Teiuș, — spune închinătorul lui Iehova în numele căruia grăește el aceste adevăruri, — fasciștii români au dat foc la toate prăvăliile (bolțiile) evreești! O Evreică a fost purtată pe uliți desbrăcată în pielea goală. Între Teiuș și Blaj, elevii fasciști au tăiat beregata unui evreu!...

Așa ne iubesc acești oameni și așa ne descriu în fața străinătății! S'ar plăti, într'adevăr, ca un sol al Legațiunii române din Londra să meargă la redacția acelei foi, să l ceară numele „correspondentului“ său din Ardeal, și aflându-l, să facă cu el așa cum spune el că s'a făcut cu alții: să-l tale dacă nu beregata, macar limba cea mincinoasă, ori să-l poarte în pielea goală prin Sătmăruș, ca să-l știe lumea că dumnealui e spurcatul mincinos.

Pentru studenții cari vor să fie primiți în Căminul „Casa Învățătorilor“ din Cluj.

În toamnă se vor primi 175 tineri universitari în Căminul „Casa Învățătorilor“ din Cluj. Unele din aceste locuri sunt gratuite, altele cu jumătate plată, iar alte cu plată. Pot înainta cereri fiii membrilor activi ai „Fondului Gheorghe Lazăr“, cari urmează regulat studiile la Universitate ori la alte școli superioare

din Cluj. La cereri să alătore: Extrasul de naștere; Certificatul de bacalaureat (matura) ori Indicele de student în original sau copie autentică judecătorește; Certificat de bună purtare; Extrasul de pe foaia de dare a părinților; Certificat medical; Certificat din partea Primăriei, arătând averea părinților și numărul membrilor familiei; Chitanță dela Cassierul „Fondului Gh. Lazăr“, că tatăl său este la rând cu plățile de membru.

Alte amănunte că ce se mai cere, sunt a se cere la „Comitetul Fondului Gh. Lazăr“, Cluj, Casa Învățătorilor.

Cererile timbrate, însoțite de actele cerute se vor primi până în ziua de 20 August 1924, pe adresa: Comitetul „Fondului Gheorghe Lazăr“ Cluj, Casa Învățătorilor.

Pentru „Casa Studenților“.

— Din Mercurea (jud. Sibiu) ni-s'au trimis prin dl secretar Ilie Bunea, 445 Lei, însoțiți de cuvintele:

Urmărind nobilul scop luat de „florile neamului românesc“ (studenți români) pentru clădirea Căminului studențesc, am primit dela membrii Reuniunii Meseriașilor români din Mercurea, următoarele sume pentru a le trimite la locul lor:

N. Baciu, m. pantofar, 100 Lei, S Solomon m. ccjocar, 20 l, I. Seucea, m. tâmplar, 25 l, D. Baciu, croitor, 25 l, Alex. Pătan, curelar, 10 l, Ilie Fleaca, Depozitar de bere, 20 l, Nic. Căndea, rotar, 20 l, I. Helju, primar, 20 l, I. Dragomir, com. 20 l, I. Domnariu, com. 20 l, Ilie Baciu, fronzelar, 20 l, I. Fleaca, rotar, 20 l, G. Stănesc, măcelar, 20 l, N. Meșiu, pant. 20 l, D. Mohan, dușgher (bărdaș), 20 l, Vasile Nedela, ferar, 10 l, Sim. Cristlerau, tâmplar, 10 l, V. Ogneriu, pant. 10 l, I. Sala, f. ângher, 10 l, Ilie Bunea, tov. 25 lei. De tot 445 Lei

„Primească acest mic dar din dragoste frățescă.“

Am arătat în numărul trecut că hircnicul tiner I. Anderco, absolvent al Liceului din Sătmăruș, ne-a trimis 1200 Lei. Primind de atunci scrisoarea dsale, aflăm că această frumoasă sumă a primit-o dela bunii Români din leud (p. Dragomirești, j. Maramurăș), și a-nume dela:

Biserica rom. gr.-cat din șes 100 Lei, Biserica rom. gr.-cat din deal 100 lei, A. Anderco, preot. 50 l, dna Alexandrina Anderco născ. Pop, 50 lei, Gr. Dunca, inv. și familia, 50 l, Gh. Dunca, student universitar, 50 lei, Șt. Dunca, cl. VII-a, 50 l, A. Anderco, cl. VII a, 40 l, G. Mariș, cl. VII-a, 30 lei, dșoara Al. Anderco, 25 l, dșoara Eleonora Anderco, 25 l, T. Anderco, cl. III-a, 25 l, D. Dunca, 25 l, I. Dunca, cl. VII-a, 25 l, Gr. Dancuș, 25 l, T. Stanca, com. 20 l, G. Chindriș, inv. 20 l, G. Mariș, inspector, 20 l, Gr. Iusco Flițu, 20 l, I. Chindriș Grijănu, 20 l, I. Chindriș Ciucă, 20 l, I. Chindriș sub-primar, 20 l, Gh. Mariș Dan, 20 l, Gh. Dancuș, cl. VI-a, 20 l, Al. Chindriș, cl. V-a 20 l, G. Ugoclu, brigadir, 20 l, G. Pleș, 20 l, Gr. Hotica, cl. V-a, 20 l, G. Stanca, cl. III-a, 15 l, I. Stanca, cl. I-a 10 l, D. Dunca, 10 l, I. Dunca, 10 l, D. Dragomir, 10 lei, D. Chindriș, 10 l, G. Pleș Gănau, 10 l, G. Dancuș Rogojanu, 10 l, G. Chindriș Brebanu, 10 l, I. Pleș, 10 l, V. Pleș, cl. V-a, 10 l, V. Gorzo, 10 Lei. De tot 1055 Lei.

Din Ghirișul-de-Arieș ne-a trimis dl Ilie Radu, portar la fabrica de „Industria Sărmel“ Lei 240, — primiți dela următorii:

Ilie Radu (din Agărbiciu), 30 Lei, Gh. Comșa, com. 30 l, Teodor Adam, 20 l, Ilie Câmpian, 10 lei, Romulus Mărginean, 10 l, M. Cristurian, 10 l, Gh. Prunian, 10 l, P. Man, 10 l, S. Urcan, 5 l, Alex. Moldovan, 5 l, G. Cozovei, 5 l, Bucur Dumitru, 5 l, I. Burlan, 5 l, I. Tamoș, 5 l, Vereș Irișgei, 5 l, D. Mureșan, 5 l, I. Dascal, 5 l, Lazăr Augustin, 6 l, Ilie Turian, 5 l, I. Apahidian, 5 l, Al. Mureșan, 5 l, Ispas Niculae, 5 l, Mazere Simion, 5 l, Sântimbrean Ioan 10 l, Aurelia Bota, 10 l, Iovit Deac, bărdaș, 10 l, Ana Sebeni I. Lazar, din Agărbiciu, 5 l, — de tot 240 Lei, pe cari îi trimitem cu dragă inimă bravilor „cărămizari“ dela Iași. Să trăiască să-și vadă scumpa casă zidită!

Din Șilimeghiu (jud. Sălaj) adunase d. Alexe Covaciu Lei 188 încă pe când cei 6 studenți erau închiși la Văcărești. Intervenind liberarea lor, banii au rămas netrimși. Văzând acum că acela s'au apucat de un lucru frumos ca zidirea unei Case Studențești la Iași, — ni-a trimis banii spre acest scop, arătând că i-a primit dela:

Alexă Covaciu primar-econom, 50 lei, Vas Cristea, ec. 20 lei, I. Covaciu, ec. 2 lei, Nuțiu Cristea, ec. 1 leu, Petru Ungur, ec. 10 lei, I. Andreica, preot, 40 lei, I. Mureșan, polițai, 10 lei, Chirilă Fărcaș, cârciumar, 10 lei, S. Rusu, ec. 5 lei, Matelu Covaciu ec. 10 lei, Dra Ena Boithor medic 10 lei, I. Boadoachi ec. 10 lei, V. Șimon ec. 5 lei, Mih. Zoicas, ferar 5 lei. De tot 188 Lei.

Singuraticul au mai trimis ajutoare următorii: Dl Ioan Furdul, comerciant în Vinerea (p. Cugir, j. Hunedoare) Lei 200, și o scrisoare în care arată câte a avut de suferit în viața sa dela Jidani, în vremea Ungurilor mai ales, dar și acum sub Români. Darul și-l însoțește de o scrisoare plină de iubire pentru tinerii universitari și de dragoste pentru munca lor, încheind așa:

„Trăiască neobosiții studenți, cari cu sudoarea feței lor pregătesc cărămida pentru zidirea „Casei Naționale Studențești“ mai bine zis: „Casa pentru izbăvirea Neamului Românesc“.

Dl Chiril Biehuț, comerciant, Făgăraș, a trimis 40 Lei; Alex. Oltean din Beșa, 25 Lei și soția dsale Ghorghina 25 Lei.

Din Utvin (p. Szabadfalu j. Timiș) ni-au trimis frații noștri: Milente Cărunta 25 Lei, Ștefan Cărunta 25 Lei, George Cărunta 10 Lei, Teodorica Cărunta, 10 l., Vas. Dârzu, Țibana, 50 Lei.

Suma de azi: Lei 1.283.—
Suma din nr. trecut: Lei 13.688.—
De tot la „Libertatea“: Lei 14.971.—

Iar răutăți comuniste.

— Mâna nevăzută jidovească. —

Cuibarul de rele cari vor să tulbure cât mai mult pacea țărilor și popoarelor din Europa, ba din lume, e azi Rusia. Nenorocitul popor rusesc se zbate de moarte în ghiarele hidrei jidovești care l'a legat zdravăn de mâni și de picioare, — după ce întâi l'a prostiț de cap ca să-și alunge, chiar să-și omoare, pe toți învățații și binevoitorii săi. Azi poporul rusesc e ca omul îmbătut cu o beutură otrăvitoare, care căzut amețit pe jos strigă: „Capul ăsta să fie al dracului, iar de mâni și de picioare, tragă-mă cine vrea și cine poate“!

Și nefericitului bețivan l-s'au suit pe cap Jidanii și joacă pe el și-l trag de mâni și de picioare, ca să l-le rupă și pe acelea. Că asta e „politica“ lor poruncită prin „Protocoloalele Înțelepților Sionului“: să tulbure viața popoarelor creștine (prin folle lor jidovești și jidovite și prin cărți blăstămate), să le facă nemulțumite de conducătorii lor, până ce îl bat pe acela cu petri și rămân fără conducere ascultată și urmată, — c'apoi vin ei, jidovii, și fac ei facerea întregului popor și țării lor.

În Rusia izbutiră. În Bulgaria — un fel de filică ori fină a Rusiei, — sunt pe cale a izbui, — și acum cearcă a se întinde și în România! — prin Basarabia.

De ce prin Basarabia? Pentru că aci sunt mulți Ruși și tot pe atâta Jidani, și unii și alții dușmani de moarte României, — și prin ei pot atâța lumea acelei țări împotriva stăpânirii și de aci au nădejde de a porni lucrarea de răsturnare și în țara noastră!

Intr'adevăr poliția statului a descoperit săptămânile din urmă, în Basarabia, cuiburi foarte primejdioase de răutăți pentru țară și pentru pacea ei.

Poliția țării simțise demult, că prin Basarabia rătăcesc spioni și ațățători streini primejdioși — și acum, având urme mai vădite, s'a pus pe urmărirea și prinderea lor. Și a aflat în comuna Goroești cuibar întreg de oameni răi amestecați în urzeala unei mișcări „comuniste“, care avea de gând tulburarea păcii țării. În numita comună, au fost arestați însuși primarul și învățătorul, dimpreună cu mai mulți săteni, — ca amestecați în păcătoasa urzeală, pusă la cale de comunistii din Rusia. Iar în câteva sate dela hotarul dinspre Rusia, au aflat magazine întregi de arme și munițiuni (gloanțe) ascunse!

S'au luat aspre măsuri de pedepsirea tuturor acestor răi.

Noi avem la aceasta un cuvânt de spus: Acel mișei streini, cari sucesc capul și la unii din lăuntrul țării, sunt toți agenții ruși, mai ales evrei, — dar acela n'ar putea ajunge pe pământul țării, dacă paza de hotar la trecerile în țară, ar fi la

locul ei. Ci aceea nu e. Rolul de oameni răi s'au strecurat în țară cu știrea vameșilor și paznicilor de hotar, — de cari Evreul știe cum să se apropie ca să nu fie dat de pept înapoi!.

Aci e buba. De-ar fi acea pază de hotar, așa cum nu e, — n'ar trebui azi să mobilizezi regimente de polițiști și de soldați ca să prindă pe mișei ce rolesc prin Basarabia, — că aceia n'ar fi ajuns să străbată în țară!

Să facă guvernul ordine acolo la punctele de pază, trimițând acolo oameni de deplină încredere, adevărați păzitori ai patriei! Că dacă nu, un rând de mișei îl prinzi cu mult greu și alte zece se revarsă în locul lor!

Suntem tot mai — buni!..

La Stuttgart, în Germania, s'a descoperit un cuib de „comuniști“, cari lucrau după chipul și asemănarea celor din Moscova, — adevărați urmăresc răsturnarea stărilor de azi de ocărnuire a țărilor, și cer stări în cari nimenea să nu mai fie stăpân pe nimic, ci tot ce ai în casă și la casă, până și familia ta, să fie a tuturor, a ori-și-cui și — a nimănui.

Dar pentru a sili lumea să se lapede de stările de azi, apostolii credinței celei noi, trebuie să înlăture pe stăpânitorii de azi ai țărilor, ai societății. Și fiindcă acesta e lucru greu, capii comuniști se pregătesc a da lovituri cu ori-ce fel de arme, numai să nimecească!

În Stuttgart comitetul avea în cap pe un Rus, Goreff, încunjurat de câțiva „tovarăși“ cari se lasă bine plătiți, cu 60—70 mărci aur pe săptămână (cam 20.000 Lei pe lună.)

Făcându-se o cercetare la cuibul lor, s'au aflat multe arme, muniții, dinamite felurite, și tuburi (sticlute) cu microbi (germeni) ai holerei, — pe cari să-i dee celor a căror peire o hotărăsc! Și fiecare membru umbra înarmat cu 2 revolve încărcate cu gloanțe „dum-dum“, cari înveninează rana pe care o fac, ca să nu mai ai vindecare!

Iacă la ce ajunge știința căzută pe mâna unor nebuni și răi: să-ți pună în mâncare germeni ai teribilei boale, fără ca tu să știi nimica...

Ne facem tot mai buni...

Iar Germanii, cei cu gaze „lacrimante“, încătoare și altele, învață și ajută pe acești răi, în pornirile lor ticăloase... Până va întoarce Dzeu odată biciul lor asupra lor înșiși, — după spusa: Cel ce sapă groapa altuia...

Mâinile criminale, nevăzute.

Din pricina ușurinței celor încredințați cu conducerea bunei rândului în țară, avem de suferit multe rele. Una din cele mai mari greșeli a conducerii acestei țări, e, că aproape nimenea nu are ochi pentru rolul de streini strecurați cu gânduri rele în țară la noi. La vama trec ei cum trec (știu ei ce trebuie „uns“ acolo, ca să poată trece), iar după ce-odată sunt în țară, se plimbă prin ea ca într'un sat fără câni... Vin ca „muncitori“, ca „specialiști“, și sunt primiți fără multă

alegere, în Atelierele statului. Și-ai poi vezi numai din răstimp în răstimp că arde bobotale mare, când un Dépozit de muniții, când altul, când o gară mare, când „Pirotehnica“ armatei, când alt lucru scump! Sunt tot „lovituri mari“ de ale acelei mâni streine, care se folosește de nebieznicia noastră și vine să ne pustiască în casa noastră!

Săptămâna trecută fu iară foc mare la București! Ardea marea Fabrică de tutun a statului, — când se știe că tutunul e un izvor de venit al statului. Focul s'a aprins la clasul 7 dimineața, până a nu intra lucrătorii în lucru.

Ce s'a aflat? Că focul a izbucnit în rândul de sus, al 3-lea, al fabricii, în camera mare unde se fabrică țigările. Erau acolo 3 dulapuri (șifoniere) în care lucrătorii își țin hainele. Unul din aceste dulapuri s'a găsit ars de tot, iar celelalte două nu (că fiind pe jos ciment, focul n'a mers dela el la celelalte, numai dela el în sus, a aprins podul).

Din asta se vede că focul a fost lăsat acolo în dulap, pus așa cu măestrie, ca să se aprindă târziu de tot, spre zi, — când nu-s acolo lucrători și nu este pe cine să bănuiești. Chiar folle guvernului spun că — focul a fost pus!

Au alergat repede pomplierii (focarii) dela vre-o 4 posturi de pomplieri mai apropiate, și au izbutit a stinge focul după trudă de 3 ceasuri și a feri fabrica de a arde de tot.

Aceste mâni criminale ce ne pândesc peste tot locul și cearcă a ne face pagube cât mai simțite, — trebuie să ne trezească în umblarea noastră cu streinii! Că prea i-am lăsat să fie peste tot locul la largul lor, să străbată unde numai poțesc, — pentru ca apoi să ne răsplătească „libertatea“ ce li-o dăm, așa precum ne-o răsplătesc.

NOUȚĂȚI

Mișelie față de un tren express. Mâni păcătoase au slăbit legăturile câtorva șine dela calea ferată între Bărnova și Iași. Trenul expres ce venea spre Iași era să se nenorocască. Mașina a sărit din șine, tenderul (vagonul de cărbuni) s'a răsturnat și un vagon cu călători, apoi trenul s'a oprit prin vrednicia mașinistului.

Se spune că încercarea faptelor se datorește unor dușmani ai țării, ruși, cari credeau că vine un tren militar.

Frumoasă jertfă a adus țărâniea din țară în jurul zidirii de școli, în anii din urmă. La îndemnul oamenilor bineînțelegători, poporul a dat un miliard de Lei din al său, în afară de ce a dat statul.

Răscumpărare. Dl Ilie Ciurdărescu, instructor de zidiri, din Oăștie, dăruiește pentru Orfelinatul din Oăștie Lei 100, drept răscumpărare a felicitărilor de ziua numelui.

Farmacia Vlad

din Oăștie, Piața Prințul Carol (lângă Liceul A. Vlaicu), condusă azi de proprietarul însuși, Virgil Vlad, — atrage luarea aminte a onoratului public din loc și jur asupra faptului, că s'a arangeat de nou, complet, fiind bogat înzestrată în afară de articli de farmacie (apotecă), și cu tot felul de pansamente (de legat), cu parfumerie, articli de gumă, săpunuri fine, etc.

Prea mulți răufăcători. Războiul prea lung a deprins pe mulți a trăi — fără lucru, a lua dela cel ce are (atunci pentru armată, acum, pentru sine!), a le fi greu a mai lucra... Urmarea e, că nici odată n'au fost atâta hoți de drumul mare, ca azi. În vechiul Regat se vorbește și scrie ca despre „Dăianu“ de odinioară, despre un bandit „Terente“ ce îngrozește lumea prin Dobrogea, și nu-l poate prinde nime. S'a făcut adevărată vânătoare după el, cu batalioane de polițiști și soldați și n'a putut fi prins. E isteț al naibii. Într'o zi se ducea pe jos în haine de „căpitan“ pe un drum. O căruță ce l'a ajuns i-a fost rușine ca un „căpitan“ să meargă pe jos. L'a poțtit sus. El s'a urcat și spunea că are teamă să nu le lasă Terente în drum și el n'are la sine armă. Negustorul de coala: Uite, vezi, nici eu n'am!.. Dar mie nu-mi pasă, că și-așa n'am la mine nici zece Lei. Hm, ba mie mi-ar păsa, zice negustorul, că eu am la mine la vre-o 10.000 Lei... Atâta i-a trebuit banditului. „Află dară, zisă, că eu sunt Terente! Dă banii încoaci, ori zbori de pe lume!“ Omul îi dete banii și stete pe loc cum îl porunci, până hoțul se perdu într'o pădure...

Acest fel de „bravuri“ a leneșilor și răilor sporesc în țară pe măsură ce cresc prețurile lucrurilor, — încât „se plătește“ să jăfulască cel ce n'are.

Și pe la Oăștia noastră au fost întâmplări mai nouă: Într'o noapte trecută, pe la ora 1, după un automobil ce trecea spre Deva, și după o trăsură ce venia despre Deva, s'au tras focuri de armă dinspre magazia de muniții de lângă oraș. Nu e sigur de au pușcat soldații ori ceva dezertori hoți de prin pădure. — Iar unui ofițer dus pe câteva zile la munte pentru a-și vedea de sănătate, i-s'au furat toate hainele, și rufele din casă, lăsându-l cu ce avea pe dânsul. — Nainte cu jumătate de an a fost alt ofițer jăfulite așa, în lipsa sa de-acasă.

Paza orașelor și a drumurilor, ar trebui mult sporită și întărită.

Mort în clipa de-a ajunge prea fericit. Un birjar (căruțaș) din Dublin (Anglia) William Brown, a moștenit dela o rudă apropiată ce l-a murit în America, 84 milioane franci. Luarea în samă a uriașei averi, a fi-nut câteva săptămâni. În timpul acesta, moștenitorul s'a îmbolnăvit, a intrat într'un spital și — a murit, fără a se putea vedea stăpânul de fapt al strălucitelor averi. Acum aceea trece mai departe asupra urmașilor lui.

Dentist Dr. S. Seidner dă consultații în ORĂȘTIE, Piața Aurel Vlaicu 7 (la etaj, deasupra prăvăliei Ioan Rob). — *Plombă. — Scoatere de dinți, fără durere. — Regulare de dinți. Punere de dantură.* (17) 9 10

Deschidere de Hotel.

Am onoane a aduce la cunoștința onoratului public, că am preluat

Hotelul-Restaurant și Cafenea

„Central“

pe care, după renovarea lui temeinică, îl deschid Sâmbătă în 2 August a. c. seara la ora 8.

Voiu îngriji ca on. public să aibă o bucătărie, pivniță și serviciu de clasă întâie!

In seara deschiderii, concertează Muzica Reg. de Ioft. 92. Pentru cercetare numărătoasă, Vă roagă, — cu multă stimă

D. Kartmann,
Hoteller.

Licitațiune minuendă.

Comuna bisericescă Rîșca — județul Hunedoara, protopresbiteratul Zărandului, dă în întreprindere pe cale de licitațiune minuendă, lucrările de renovare fundamentală a bisericii din Rîșca, afară de turn, care deocamdată va rămânea cel vechiu.

Licitația se va ținea la 10 August 1924 st. n., la ora 10 a. m., la edificiul bisericii din Rîșca cel vechiu, pe lângă următoarele condițiuni:

1. Prețul strigării 500 mil Lei.
2. Doritorii de întreprindere vor depune un vadiu de 10% din prețul strigării în bani gata sau alte hărți de valoare acceptabile. Să primească și oferte în scris sigilate și provăzute cu vadiul corespunzător.

3. Toate lucrările se vor da unui întreprinzător care trebuie să aibă calificația recerută pentru zidiri publice, și vadiul aceluia se va estrada numai după coindare, iar al celorlalți licitanți îndată după terminarea licitației.

4. Comuna bisericescă își rezervă dreptul de a încredința cu executarea lucrării, fără considerare la prețuri și condiții de ofertare, pe acela dintre minusoferenți care va prezenta mai multă garanție de soliditate.

5. Materialul adunat de comuna bisericescă până acum, întrucât e corăspunzător, întreprinzătorul este obligat a-l primi în prețul cu care va achiziționa celalalt material de felul acela.

6. Planul și preliminarul de spese aprobat de P. V. Consistor din Sibiu sub Nr. 2914-923. Ep. precum și celelalte condiții de licitație se pot vedea în toată ziua până la licitație în localul oficiului parohial.

7. Pentru participare la licitație, spese nu se lichidează participanților.

Din încredințarea sinodului parohial din 19 Maiu 1924.

P. Rîșcuția, Nic. Florea,
epitrop. paroh.
(82) 1-1

Caut un băiat ca învățacel pentru prăvălia mea de băcănie și ferărie.

Ioan Rob
comerțiant Orăștie.
(85) 1-3

Nr. 1690/924. amd.

Concurs.

Pentru întregirea la al 2-lea post de subnotar în notariatul comunal Cugir, public concurs.

Reflecțanții la acest post să-și înainteze cererile, înscrise conform art. 7 din regulamentul pentru aplicarea legii statutului funcționarilor publici, — la oficiul pretorial Orăștie, până la data de 28 August 1924.

Retribuțiunile împreunate cu acest post sunt cele prevăzute în normele de sa'arizare.

Orăștie, la 22 Iulie 1924.
Dămian,
primpretor.
(80) 1-2

Caut un scriitor în cancelaria notarială din Cugir, începând dela 1 August a. c., pe lângă salariu lunar de 1500 Lei, și conform străduției remunerate separată. Doresc un om versat în chestiile administrative, dar îndeosebi în chestiile de contabilitatea contribuțiilor.

Cugir, la 17 Iulie 1924.
V. Motoașcă,
notar.
(81) 1-2

O garnitură de îmblătit

în lucrare de 3 săptămâni, e de vânzare. Motorul 6 pe 8 HP., Batoza 720. Să poate plăti în rate după învoială.

Petru Nistor,
Valdel (p. Orăștie)
(84) 1-1

Licitațiune minuendă.

Orfelinatul „Lt. Rădoși“ din Orăștie dă în întreprindere pe cale de licitație minuendă lucrările de reparație de zidărie. Licitația se va ținea în ziua de 3 Aug. ora 10 a. m. în localul orfelinatului.

Preliminarul de spese se poate vedea atunci la fața locului.
Comitetul.

Invățacel pentru meseria de FIERAR, se primește la subscribul. Vârsta 15 ani, școala cel puțin cea primară (4 cl.)

ILIE LUPȘA, m. ferar
Orăștie, str. Căstăului, 7.
(69) 3-3

Nr. 470-924.

Publicațiune.

Comuna politică Ticușul-român dă în arândă cărciuma comunală prin licitație publică, ce se va ținea la 21 Sept. 1924, ora 14 în localul primăriei comunale, pe timp de 3 ani, începând 1 Ianuarie 1925.

Licitațiunea se va ținea conform art. 70-80 din legea contabilității comunale.

Prețul de strigare 15.000 Lei. Condițiunile detaliate se pot vedea la primăria comuna'ă în orele de oficiu.

Ticușul-român, la 17 Iulie 1924.
(85) 1-1 Primăria comunală.

Vânzare de casă

în ORĂȘTIE, în stradă bună, aproape de piață; stă din o locuință la stradă cu 4 camere, bucătărie etc.; o locuință în curte cu 3 încăperi, pivnițe, grajd pentru 6 vite, grădină, fântână, etc., toate în stare foarte bună. E potrivită pentru un funcționar, negustor de bucate și economi. — Informații în prăvălia

(66) 3-3 IOAN ROB

Târgul din Geoagiu-de-jos.

Târgul săptămânal de vite și marfă din Geoagiu-de-jos se va ținea în fiecare zi de Marți.

Cumpărătorii din depărtări sosesc la timp, — dacă vin cu trenul care sosește la halta Romos-Geoagiu dinspre Teiuș seara la ora 17'27 și noaptea la ora 2'08 iară dinspre Arad seara la ora 18'31 și noaptea la ora 3'54.

(22) 9-10 Primăria com.

O garnitură de treerat.

cu motor de 4 cai putere și un MOTOR de 11 cai putere, sunt de vânzare în Gheorghe Fărcaș în Sebeșul-săsesc, Strada Vasile Moga nr. 24. (43) 4-4

2 învățăcei

se primesc în prăvălia (bolta) de manufactură, băcănie, pielărie și ferărie a subscribului

(71) 3-3 Petru Bărsan,
comerc. Bozovici (j. C-Sev.)

Casa nr. 25

din str. Beriu-lui în Orăștie, e de vânzare din mână liberă. Stă din 3 odăi, bucătărie, grajd, sură și grădină mare. Se poate lua în samă îndată.

Informații în casă. (78) 2-2

A apărut în editura „Librăria Poporală“ din Turda Nr. 1-3 din Biblioteca Românească, și conține: (78) 2-6

„AVRAM IANCU“

Vieța și f. ptele lui de viteje, pe înțelesul poporului, de Teodor Mureșan, prof. în Turda. Cuprinsul: Nașterea și copilăria; Anii de școală; Anii de fapte vitejești; Anii de omorâciune și durere; Sfârșitul lui Iancu; Câteva lupte povestite de el însuși; Avera lui Iancu; Un bătrân din Vidra despre Iancu; Marșul lui Iancu; Iancu și Moșii; Iancu și Ungurii; Iancu și Kossuth; Iancu și Turda; Carele Iancului; Iancu și Ciujul; Mormântul lui Iancu; Armele Iancului; Până fu Iancu. — Volumul costă numai 10 Lei, plus porto postal, și se poate comanda dela:

„Librăria Poporală“ din Turda

Prăvălie tehnică și Depozit de benzină.

Anunț că am aranjat în strada Mihai Viteazul (Drumul Jării) 18, casele dnei Wolf, o PRĂVĂLIE TEHNICĂ pentru trebuințele mașinilor de treerat, motoarelor, etc.

SACI PENTRU MAȘINI DE ÎMBLĂTIT, se vind tot aci.

Tot aci se află BENZINĂ ușoară și grea, și uleiturile de lipsă motoarelor și mașinilor de îmblătit, în cantitate mare și ori-când.

Scrisori de comanda a se adresa la: (70) 2-2

George TRIF, Orăștie, str. Mihai Viteazul, 18. Depozitul lângă gară.

„Banca Comercială și Industrială Deva“

în Deva, Str. Regele Ferdinand I. 9.

Telefon Nr. 58. Adresa telefonică: Devabanc.

Capital: Lei 5,000.000.—

FACE: operațiuni de bancă: Acordă credite în cont-curent, scotează cambii, primește depuneri spre fructificare pe termen și la vedere, în condițiunile cele mai favorabile, gajuri de efecte publice și acțiuni, zăloage, ordine de plată în toate orașele din țară, finanțări și participațiuni, etc.

Operațiuni comerciale (pe cont propriu și în comision); — cumpărări și vânzări de cereale (grâu, porumb, fasole, orz, ovăs, făină, etc.) și altele.

(970) 11 -